

De verkeerde snaar

Tekst: Marion van Schaik

Foto: Piotrwk, Shutterstock

Eindelijk 'mocht' ze dan starten met EMDR; we noemen haar Dunja, een vrouw van achter in de dertig met een lange geschiedenis in de hulpverlening, waarvan de laatste jaren bij de afdeling Complex Trauma. Ze is bekend met een borderline persoonlijkheidsstoornis (er is onder andere sprake van agressie en geweld naar

anderen, zelfbeschadiging, gokken en drugs). Zelf ken ik haar van de stabilisatiecursus die ze bij mij heeft gevolgd. Ik had tijdens de cursus uitleg gegeven over EMDR en Dunja wilde graag, maar was er ook bang voor. Ook haar zus had met succes EMDR gedaan en dat motiveerde haar.

Medusa

Dunja heeft een nare voorgeschiedenis: ze komt uit een groot gezin en haar leven wordt voornamelijk gekenmerkt door emotionele verwaarlozing, fysieke agressie en veel seksueel misbruik. Voor zover ze weet werden, naast zichzelf, ook haar zussen misbruikt door opa, stiefbroers en broers. Het in kaart brengen en maken van de casus-conceptualisatie is al een hele klus ('rechtsom'). De voornaamste kerncognities zijn: 'Niemand is te vertrouwen' en 'Ik ben waardeloos'.

Als EMDR-supervisor doe ik vooral screenings en superviseer ik behandelingen die door collega's worden uitgevoerd. Dunja had erg haar best gedaan om bij mij de EMDR-behandeling te kunnen doen. Ze heeft een tijdje moeten wachten, maar de start is heel positief en ze heeft -voor haar doen- veel vertrouwen in mij.

We zijn na de RDI begonnen met een heftig targetbeeld dat beide kerncognities aanstuurt: het seksueel misbruik door opa tussen haar vijfde en twaalfde levensjaar. De NC is: 'Ik ben waardeloos' en de SUD is 10. De associaties zijn vanaf de eerste sets oogbewegingen heftig; tijdens *abreactions* slaat ze haar handen voor haar ogen, huilt, schreeuwt en kan bijna niet blijven

zitten. Ik tik met mijn EMDR-stokje afwisselend op haar knieën als ze niet meer met haar ogen volgt, en ik doe veel procesinterweaves in de trant van: "Je bent nu veilig", "het is 2013, het is voorbij", "hij kan je niets meer doen, hij is dood." Haar heftigheid houdt onverminderd aan, ze wordt ook erg boos op zichzelf, geeft zichzelf de schuld. Mijn *interweaves* hoort ze soms helemaal niet, ik herhaal ze en krijg haar tussendoor ook weer zover dat ze het stokje volgt, terwijl ik blijf tappen op haar knieën.

Als ik luid en duidelijk de *interweave* "wiens idee was dit, wie had het verzonnen?", herhaal, ontsteekt ze in blinde woede: "Zie je wel, dat zei mijn moeder altijd, dat zeg ikzelf en nu zeg jij het ook. Ook jij vindt dat dus: ik heb het verzonnen!!"

Ik ben aanvankelijk te verbaasd om het te geloven, deze *interweave* is altijd bingo! Een intikkertje als het gaat om seksueel misbruik van een kind door een volwassene.

Nadat ik de *cognitive interweave* geherformuleerd heb (niets slaat aan), ga ik *back to target*, doe alle mij bekende interventies bij dissociatie om haar niet te verliezen, maar ik bereik haar niet; ze slaat zichzelf, giilt en schopt om zich heen. Gelukkig ken ik Dunja, haar *acting out*, haar agressie en haar heftigheid. De BPS speelt hier ook behoorlijk mee. Pas als ik haar (aangekondigd!) bij de arm pak en haar dwing me aan te kijken, krijg ik een beetje contact. Ik vraag haar mij te vertellen wat ik denk over opa's of volwassenen in

het algemeen die seks met kleine kinderen hebben, en dat doet ze uiteindelijk; tijdens de stabilisatie is het hier vaak over gegaan. Ik krijg haar zover dat ze opschrijft hoe ik daarover denk en wat ze uit de stabilisatiecursus weet en wat ook bij haar als '*cold cognition*' ergens aanwezig is.

Van EMDR is in deze sessie even geen sprake meer, we zijn ver over de tijd, maar ze kalmeert en gaat redelijk rustig de deur uit. Als ze weg is, realiseer ik me dat door deze mislukte *interweave* (woordkeus, intonatie, volume, timing of alles bij elkaar?) haar NC's opnieuw bevestigd worden, dat daar niet veel voor nodig is en dat er waarschijnlijk nog heel wat 'bewijsmateriaal' weggewerkt zal moeten worden.

Op de volgende afspraak verschijnt ze niet. Ze meldt zich ook niet af. Als ik haar bel, neemt een zus haar telefoon aan, ze zitten in de auto, Dunja is erbij maar erg overstuurd. Er heeft net daarvoor een handgemeen plaatsgevonden tussen haar en twee van haar zussen. Haar zus zegt wel dat Dunja erg boos was over het feit dat ze nu ook nog haar EMDR-sessie moest missen en Dunja zelf wil wel even aan de telefoon komen om te zeggen dat ze volgende keer zeker komt. Daar ben ik blij om, dat zeg ik haar ook.

Ik krijg dus nog een herkansing...